

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)
zo 14. októbra 2004*

Vo veci C-39/02,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa protokolu z 3. júna 1971 o výklade Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach Súdnym dvorom, podaný rozhodnutím Højesteret (Dánsko) z 8. februára 2002 a doručený Súdnemu dvoru 13. februára 2002, ktorý súvisí s konaním:

Mærsk Olie & Gas A/S

proti

Firma M. de Haan en W. de Boer,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: A. Rosas, vykonávajúci funkciu predsedu tretej komory, sudcovia
R. Schintgen (spravodajca) a N. Colneric,

* Jazyk konania: dánčina.

generálny advokát: P. Léger,
tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. apríla 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Mærsk Olie & Gas A/S, v zastúpení: S. Johansen, advokát,
- Firma M. de Haan en W. de Boer, v zastúpení: J.-E. Svensson, advokát,
- holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster a J. van Bakel, splnomocnené zástupkyne,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: P. Ormond, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci A. Layton, barrister,
- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: N. B. Rasmussen a A.-M. Rouchaud, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 13. júla 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 21, 25 a 27 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmeneného a doplneného Zmluvou z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1, a — po zmene textu — s. 77, ďalej len „Bruselský dohovor“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Mærsk Olie & Gas A/S (ďalej len „Mærsk“) a verejnou obchodnou spoločnosťou pánov M. de Haan a W. de Boer (ďalej len „vlastníci lodí“), ktorý sa týka návrhu na náhradu škody údajne spôsobenej na potrubí uloženom v Severnom mori rybárskou loďou patriacou vlastníkom lodí.

Právny rámec

Medzinárodný dohovor z roku 1957 o obmedzení zodpovednosti vlastníkov námorných lodí

- 3 Článok 1 ods. 1 Medzinárodného dohovoru z 10. októbra 1957 o obmedzení zodpovednosti vlastníkov námorných lodí (International Transport Treaties, príl.

1 — 10. január 1986, s. 81, ďalej len „dohovor z roku 1957“) upravuje možnosť vlastníka lode obmedziť svoju zodpovednosť na určitú sumu v prípade nárokov, ktoré sú uvedené v tomto odseku, ibaže udalosť zakladajúca vznik nároku bola spôsobená vlastným zavinením vlastníka. Vo výpočte sú pod písmenom b) uvedené materiálne škody spôsobené konaním, nedbanlivosťou alebo zavinením akejkoľvek osoby, ktorá sa nachádza na palube lode a podieľa sa na jej navigácii.

4 Podľa článku 3 ods. 1 tohto dohovoru je výška obmedzenia zodpovednosti vypočítaná v závislosti od nosnosti lode a líši sa podľa povahy spôsobenej škody. Ak teda škodová udalosť spôsobila iba materiálnu škodu, suma, na ktorú môže vlastník lode obmedziť svoju zodpovednosť, sa vypočítava tak, že na každú registrovanú tonu lode pripadá 1 000 frankov Poincaré.

5 Pre prípad, že súhrn nárokov vyplývajúcich z tej istej škodovej udalosti presahuje takto určenú hranicu zodpovednosti, upravuje článok 2 ods. 2 a 3 tohto dohovoru vytvorenie fondu vo výške zodpovedajúcej tejto hranici výlučne na účely uspokojenia nárokov, pri ktorých možno namietat' obmedzenie zodpovednosti. Prostriedky tohto fondu sú vyplácané podľa článku 3 ods. 2 „medzi veriteľov, pomerne k výške ich uznaných nárokov“.

6 Podľa článku 1 ods. 7 dohovoru z roku 1957 „námietka obmedzenia zodpovednosti neznamená uznanie tejto zodpovednosti“.

7 Článok 4 tohto dohovoru stanovuje:

„... pravidlá týkajúce sa vytvorenia a rozdelenia prípadného fondu a všetky procesné pravidlá sa riadia vnútroštátnym právom štátu, v ktorom sa fond vytvára.“

8 Zo spisu vyplýva, že Holandské kráľovstvo bolo viazané dohovorom z roku 1957 v čase vzniku skutočností podstatných pre rozhodnutie vo veci samej.

Bruselský dohovor

9 Z preambuly Bruselského dohovoru vyplýva, že jeho cieľom je v súlade s článkom 293 ES uľahčiť vzájomné uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí a posilniť v rámci Spoločenstva právnu ochranu osôb, ktoré sa v ňom usadili. V uvedenej preambule sa rovnako uvádza, že je dôležité na tento účel určiť právomoci súdov členských štátov na medzinárodnej úrovni.

10 V článku 2 Bruselského dohovoru je sformulované všeobecné pravidlo, podľa ktorého je daná právomoc súdov štátu, v ktorom ma žalovaný svoje bydlisko. Článok 5 tohto dohovoru však stanovuje, že „v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti a kvázi mimozmluvnej zodpovednosti“ [*neoficiálny preklad*] môže byť osoba žalovaná na „na súdoch podľa miesta, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody“. [*neoficiálny preklad*]

- 11 Článok 6a tohoto dohovoru dodáva:

„Ak podľa tohto dohovoru má súd zmluvného štátu právomoc vo veciach týkajúcich sa zodpovednosti za používanie alebo prevádzku lode, má tento súd, alebo iný súd určený na tento účel vnútroštátnym právnym poriadkom tohto štátu, právomoc konať tiež o návrhoch na obmedzenie rozsahu zodpovednosti.“ *[neoficiálny preklad]*

- 12 Bruselský dohovor má navyše za cieľ predchádzať nezlučiteľnosti rozhodnutí. Takto podľa článku 21 týkajúceho sa prekážky začatého konania:

„Ak sú podané dve žaloby, ktoré sa zhodujú v predmete, dôvode a účastníkoch konania, na súdy rôznych zmluvných štátov, súd, na ktorý bol podaná žaloba neskôr, je povinný z úradnej moci konanie zastaviť v prospech súdu, na ktorý bola podaná prvá žaloba.

Súd, ktorý je povinný konanie zastaviť, môže konanie iba prerušiť, pokiaľ je právomoc iného súdu namietaná.“ *[neoficiálny preklad]*

- 13 Článok 22 tiež stanovuje, že:

„Ak sa podá žaloba v súvisiacich veciach na súdoch rôznych zmluvných štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže prerušiť konanie, ak sú veci ešte v štádiu konania na prvom stupni.

Súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže tiež na návrh jedného z účastníkov odmietnuť vykonávať svoju právomoc, ak právny poriadok jeho štátu pripúšťa spojenie oboch vecí a ak súd, ktorý začal konať ako prvý, má právomoc v obidvoch veciach.

Na účely tohto článku sa veci považujú za súvisiace, ak sú navzájom tak úzko spojené, že je vhodné prejednať a rozhodnúť ich spoločne, a tak sa vyhnúť riziku nezlučiteľných rozhodnutí vydaných v samostatných konaniach.“ [*neoficiálny preklad*]

- 14 V oblasti uznávania článok 25 uvedeného dohovoru stanovuje:

„Na účely tohto dohovoru sa rozhodnutím rozumie každé rozhodnutie súdu alebo tribunálu zmluvného štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane uznesenia, nariadenia, rozhodnutia alebo exekučného príkazu, ako aj určenia trov alebo výdavkov súdnym úradníkom.“ [*neoficiálny preklad*]

- 15 Článok 26 prvý odsek Bruselského dohovoru stanovuje:

„Rozhodnutia vydané v zmluvnom štáte sa uznávajú v ostatných zmluvných štátoch bez osobitného konania.“ [*neoficiálny preklad*]

- 16 Podľa článku 27 však:

„Rozhodnutia sa neuznávajú

...

2. ak úkon, ktorým sa začína konanie alebo rovnocenný úkon nebol oznámený alebo doručený neprítomnému žalovanému riadne a včas, aby sa mohol brániť;

...“ [*neoficiálny preklad*]

- 17 Článok IV pripojeného protokolu k Bruselskému dohovoru stanovuje:

„Súdne a mimosúdne písomnosti..., ktoré majú byť oznámené alebo doručené osobám nachádzajúcim sa na území iného zmluvného štátu sa doručujú spôsobom upraveným dohovormi alebo zmluvami uzatvorenými medzi zmluvnými štátmi.

...“ [*neoficiálny preklad*]

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 18 V máji 1985 Mærsk uložil do Severného mora ropovod a plynovod. V priebehu júna 1985 rybárska loď patriaca vlastníkom lodí vykonávala rybolov v oblasti uloženia týchto vedení. Mærsk skonštatoval, že došlo k ich poškodeniu.

- 19 Listom z 3. júla 1985 Mærsk informoval vlastníkov lodí, že ich považuje za zodpovedných za tieto škody, ktorých odstránenie bolo odhadnuté na 1 700 019 USD a na 51 961,58 GPB.
- 20 Vlastníci lodí 23. apríla 1987 podali na Arrondissementsrechtbank Groningen (Holandsko), mieste, kde je zaregistrovaná ich loď, návrh na obmedzenie ich zodpovednosti. Tento súd 27. mája 1987 vydal uznesenie predbežne stanovujúce toto obmedzenie na 52 417,40 NLG a ukladajúce vlastníkom lodí zloženie tejto sumy zvýšenej o 10 000 NLG z dôvodu súdnych poplatkov do úschovy. Telefaxom z 5. júna 1987 advokáti vlastníkov lodí informovali Mærsk o tomto rozhodnutí.
- 21 Dňa 20. júna 1987 Mærsk podal proti vlastníkom lodí žalobu o náhradu škody na Vestre Landsret (Dánsko).
- 22 Dňa 24. júna 1987 podal Mærsk na Gerechtshof Leeuwarden (Holandsko) opravný prostriedok proti rozhodnutiu Arrondissementsrechtbank Groningen, namietajúc nedostatok jeho právomoci. Dňa 6. januára 1988 súd rozhodujúci o opravnom prostriedku potvrdil rozhodnutie prvého stupňa, odvolávajúc sa zvlášť na články 2 a 6a Bruselského dohovoru. Mærsk nepodal proti tomuto rozhodnutiu mimoriadny opravný prostriedok.
- 23 Doporučeným listom z 1. februára 1988 likvidátor škôd doručil advokátovi Mærsk uznesenie súdu o vytvorení fondu obmedzujúceho zodpovednosť a listom z 25. apríla 1988 vyzval Mærsk na uplatnenie svojej pohľadávky.

- 24 Mærsk nevyhovel tejto výzve, ale rozhodol sa podať žalobu na dánskom súde. Keďže nedošlo k uplatneniu pohľadávok poškodenými osobami, zložená suma na holandskom súde bola vlastníkom lodí v decembri 1988 vrátená.
- 25 V rozhodnutí z 27. apríla 1988 Vestre Landsret uviedol, že rozhodnutia holandských súdov z 27. mája 1987 a 6. januára 1988 sú považované za súdne rozhodnutia v zmysle článku 25 Bruselského dohovoru, pretože Mærsk mal možnosť brániť sa v konaní.
- 26 Na základe právneho názoru, že konania začaté v Holandsku a Dánsku majú rovnakých účastníkov konania, rovnaký predmet a rovnaký dôvod, bez toho že by toto zistenie mohlo byť vyvrátené skutočnosťou, že Mærsk si neuplatnil svoje práva v konaní o obmedzení zodpovednosti, Vestre Landsret rozhodol, že podmienky, od ktorých závisí existencia prekážky začatého konania podľa článku 21 Bruselského dohovoru, sú splnené.
- 27 Berúc do úvahy skutočnosť, že návrh na začatie konania na holandskom súde bol podaný skôr (23. apríl 1987) a že Arrondissementsrechtbank Groningen potvrdil, že má právomoc konať vo veci, Vestre Landsret na základe článku 21 druhého odseku Bruselského dohovoru, konanie zastavil v prospech holandského súdu.
- 28 Mærsk podal opravný prostriedok na Højesteret Anke-OG Kaeremalsudvalg.

- 29 Keďže v konaní vznikli otázky výkladu článkov 21, 25 a 27 Bruselského dohovoru, vnútroštátny súd rozhodol konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1) Vzťahuje sa článok 21 [Bruselského] dohovoru na konanie smerujúce k vytvoreniu fondu obmedzujúceho zodpovednosť, začaté na návrh vlastníka lode [podľa dohovoru z roku 1957], ak sa v návrhu menovite uvádza ten, kto by mohol byť dotknutý ako prípadný poškodený?
- 2) Je rozhodnutie nariaďujúce vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť podľa holandských procesných predpisov účinných v roku 1986 súdnym rozhodnutím v zmysle článku 25 uvedeného dohovoru?
- 3) Môže byť fond obmedzujúci zodpovednosť, vytvorený 27. mája 1987 holandským súdom podľa holandských právnych predpisov účinných v tom čase, bez predchádzajúceho doručenia úkonu, ktorým sa začína konanie dotknutému veriteľovi, v súčasnosti predmetom zamietnutia uznania v inom členskom štáte na základe článku 27 [bodu] 2 uvedeného dohovoru?
- 4) V prípade kladnej odpovede na tretiu otázku, môže byť dotknutému veriteľovi odoprený prospech podľa článku 27 [bodu] 2 hoci neskôr v členskom štáte, kde bol fond vytvorený, podal na súde vyššieho stupňa opravný prostriedok v otázke právomoci bez toho, aby namietal nedoručenie písomnosti?“

O prvej otázke

- 30 Prostredníctvom prvej otázky sa v podstate vnútroštátny súd chce dozvedieť, či návrh na začatie konania podaný na súde v zmluvnom štáte vlastníkom lode smerujúci k vytvoreniu fondu obmedzujúceho zodpovednosť s označením prípadného poškodeného, na jednej strane a žaloba o náhradu škody podaná na súde v inom zmluvnom štáte poškodeným proti vlastníkovi lode na druhej strane, sú žalobami s rovnakým predmetom, rovnakým dôvodom a rovnakými účastníkmi konania v zmysle článku 21 Bruselského dohovoru.
- 31 Na úvod treba pripomenúť, že článok 21 Bruselského dohovoru spolu s článkom 22 týkajúcim sa súvisiacich konaní, sa nachádzajú v oddieli 8 kapitoly II tohto dohovoru, ktorého cieľom je v záujme riadneho výkonu súdnictva v rámci Spoločenstva vyhnúť sa súbežným konaniam pred súdmi rôznych zmluvných štátov a nezlučiteľnosti rozhodnutí, ktorá by z toho mohla vzniknúť. Cieľom tejto úpravy je teda v čo najširšej miere od počiatku predísť situácii uvedenej v článku 27 bode 3 tohto dohovoru, a to neuznaniu rozhodnutia z dôvodu jeho nezlučiteľnosti s rozhodnutím vydaným v spore medzi rovnakými účastníkmi v štáte, v ktorom sa žiada o uznanie (pozri rozsudok z 8. decembra 1987, *Gubisch Maschinenfabrik*, 144/86, Zb. s. 4861, bod 8, a z 9. decembra 2003, *Gasser*, C-116/02, Zb. s. I-14693, bod 41).
- 32 Z toho vyplýva, že aby sa dosiahli tieto ciele, je potrebné článok 21 vykladať extenzívne, a zahrnúť v zásade všetky prípady prekážky konania začatého pred súdmi zmluvných štátov, nezávisle na bydlisku účastníkov konania (rozsudok z 27. júna 1991, *Overseas Union Insurance* a i., C-351/89, Zb. s. I-3317, bod 16, a *Gasser*, už citovaný, bod 41).

- 33 V tomto prípade je isté, že cieľom konania o vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť, aké prebieha na holandskom súde, je umožniť vlastníkovi lode, ktorého zodpovednosť môže byť založená z dôvodov uvedených v článku 1 ods. 1 dohovoru z roku 1957, obmedzenie jeho zodpovednosti na sumu vypočítanú podľa článku 3 uvedeného dohovoru tak, aby veritelia nemohli za tú istú škodovú udalosť požadovať od vlastníka lode iné sumy než tie, ktoré im môžu byť priznané v tomto konaní.
- 34 Návrh na začatie konania smerujúci k vytvoreniu fondu obmedzujúceho zodpovednosť je s určitosťou žalobou v zmysle článku 21 Bruselského dohovoru. Napriek tomu je však potrebné skúmať, či má zhodný predmet a dôvod so žalobou o náhradu škody podanou poškodeným proti vlastníkovi lode na súde iného zmluvného štátu a či sa obe tieto žaloby týkajú tých istých účastníkov konania. Tieto tri kumulatívne podmienky musia byť splnené, aby mohlo ísť o prekážku začatého konania v zmysle uvedeného článku 21.
- 35 Na jednej strane posudzované žaloby zjavne nemajú rovnaký predmet. V skutočnosti žaloba o náhradu škody smeruje k určeniu zodpovednosti žalovaného, návrh na obmedzenie zodpovednosti má za cieľ, v prípade, že zodpovednosť bude určená, dosiahnuť jej obmedzenie na sumu na základe dohovoru z roku 1957 s pripomenutím, že podľa článku 1 ods. 7 tohto dohovoru „námietka obmedzenia zodpovednosti neznamená uznanie tejto zodpovednosti“.
- 36 Okolnosti, že v konaní o vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť sú pohľadávky predmetom overenia likvidátorom škôd, alebo môžu byť popreté aj dlžníkom, nemôžu spochybniť tento rozbor. V skutočnosti, ako už Súdny dvor aj rozhodol, pre overenie či dve žaloby majú rovnaký predmet v zmysle článku 21

Bruselského dohovoru, treba brať do úvahy výlučne, ako to aj vyplýva z formulácie tohto článku, vzájomné nároky žalobcov v každom z týchto sporov a nie prostriedky obrany prípadne uplatnené žalovaným (rozsudok z 8. mája 2003, Gantner Electronic, C-111/01, Zb. s. I-4207, bod 26).

37 Na druhej strane sa posudzované žaloby nezhodujú ani v dôvode v zmysle článku 21 dohovoru.

38 V skutočnosti „dôvod“, ktorým je skutkový stav a právna úprava uvádzané ako základ žaloby (pozri rozsudok zo 6. decembra 1994, Tatry, C-406/92, Zb. s. I-5439, bod 39), núti ku konštatovaniu, že ak aj skutkový stav, ktorý je základom v oboch konaniach, je zhodný, právna úprava tvoriaca základ každej zo žalôb sa líši, ako to uviedli Mærsk, Komisia a generálny advokát v bode 41 svojich návrhov. V skutočnosti žaloba o náhradu škody sa opiera o právo vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti, zatiaľ čo návrh na začatie konania o vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť je založený na dohovore z roku 1957 a holandskej právnej úprave, ktorá ho vykonáva.

39 V dôsledku toho, bez potreby skúmania tretej podmienky týkajúcej sa zhodnosti účastníkov konania, možno uzavrieť, že keďže sa nezhoduje predmet a ani dôvod, nie je v prípade konania o vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť vlastníka lode, aké vo veci samej prebieha na holandskom súde, a žaloby o náhradu škody podanej na súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, daná prekážka začatého konania v zmysle článku 21 Bruselského dohovoru.

- 40 Tento záver nie je v zásade prekážkou, ako to uviedla vláda Spojeného kráľovstva a generálny advokát v bode 45 svojich návrhov, uplatnenia článku 22 Bruselského dohovoru. Medzi predmetnými návrhmi na začatia konania vo veci samej je totiž dostatočne úzky vzťah, aby mohli byť považované za súvisiace v zmysle tretieho odseku tohto článku, takže súd, ktorý začal konať ako druhý, môže konanie prerušiť.
- 41 Za týchto okolností už nie je podstatné skúmať podmienky použitia článku 22 Bruselského dohovoru a ani určovať, ktorý súd za tohto predpokladu začal konať ako prvý, pretože ako vyplýva z uznesenia vnútroštátneho súdu, konanie na Arrondissementsrechtbank Groningen je právoplatne skončené a keďže nedošlo k uplatneniu pohľadávok poškodených osôb, suma zložená na tomto súde bola vlastníkom lodí v decembri 1988 vrátená. Za týchto podmienok už neexistujú „súvisiace žaloby“ v zmysle článku 22 dohovoru.
- 42 S prihliadnutím na to, čo bolo uvedené, je na mieste odpovedať na prvú otázku tak, že návrh na začatie konania podaný na súde zmluvného štátu vlastníkom lode smerujúci k vytvoreniu fondu obmedzujúceho zodpovednosť a označujúci prípadného poškodeného na jednej strane a žaloba o náhradu škody podaná na súde iného zmluvného štátu týmto poškodeným proti vlastníkovi lode na druhej strane, nepredstavujú prekážku začatého konania v zmysle článku 21 Bruselského dohovoru.

O druhej otázke

- 43 Druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta či rozhodnutie o vytvorení fondu obmedzujúceho zodpovednosť, o aké ide vo veci samej, je súdnym rozhodnutím v zmysle článku 25 Bruselského dohovoru.

44 V tomto smere treba pripomenúť, že podľa článku 25 pojem „rozhodnutie“ v zmysle uvedeného dohovoru zahŕňa „každé rozhodnutie súdu alebo tribunálu zmluvného štátu bez ohľadu na jeho označenie“.

45 Ako už aj Súdny dvor rozhodol (pozri rozsudok z 2. júna 1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, Zb. s. I-2237, bod 17), aby mohol byť akt považovaný za „rozhodnutie“ v zmysle dohovoru, musí byť vydaný súdnym orgánom zmluvného štátu, ktorý rozhoduje vo vlastnej právomoci sporné veci medzi účastníkmi konania.

46 Ako bolo pripomenuté v správe o Bruselskom dohovore (Ú. v. ES C 59, 1979, s. 71, bod 184), článok 25 tohto dohovoru sa neobmedzuje na rozhodnutia, ktorými sa celkom alebo čiastočne končí spor medzi účastníkmi konania, ale týka sa aj rozhodnutí procesnej povahy, alebo rozhodnutí ktorými sa nariaďujú predbežné alebo zabezpečovacie opatrenia.

47 Podľa toho sa na rozhodnutie, akým je uznesenie Arrondissementsrechtbank Groningen z 27. mája 1997 predbežne stanovujúce sumu, ktorou je obmedzená zodpovednosť vlastníka lode, vzťahuje článok 25 Bruselského dohovoru.

48 Mærsk však tvrdí, že toto uznesenie nie je rozhodnutím v zmysle tohto článku pretože jeho vydaním bolo ukončené nesporné konanie.

49 Táto námietka sa nepripúšťa.

50 V skutočnosti, ak sa podľa ustálenej súdnej praxe dohovor týka hlavne súdnych rozhodnutí, ktoré predtým, než došlo k podaniu návrhu na ich uznanie alebo výkon v inom štáte, ako je štát, kde boli vyhlásené, resp. vydané, boli alebo mohli byť rôznym spôsobom predmetom sporového konania v štáte ich vyhlásenia, resp. vydania (rozsudok z 21. mája 1980, Denilauler, 125/79, Zb. s. 1553, bod 13), je potrebné upresniť, že ak uznesenie holandského súdu bolo prijaté s cieľom skončiť nesporné konanie v prvom stupni, tak mohlo byť predmetom sporového konania pred tým, ako bola nastolená otázka jeho uznania alebo výkonu podľa tohto dohovoru (pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 1995, Hengst Import, C-474/93, Zb. s. I-2113, bod 14).

51 Zo spisu rovnako vyplýva, že účinky takéhoto uznesenia nenastávajú skôr, kým nie je doručené veriteľom, ktorí potom môžu uplatniť svoje práva na súde, ktorý ho vydal, a poprieť takto právo dlžníka na obmedzenie zodpovednosti, ako aj výšku tohto obmedzenia. Veritelia navyše môžu podať opravný prostriedok proti tomuto uzneseniu a namietat právomoc súdu, ktorý ho vydal — ako to napokon bolo v tomto prípade vo veci samej.

52 S ohľadom na to, čo bolo uvedené, je potrebné na druhú prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že rozhodnutie nariaďujúce vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť, aké bolo vydané vo veci samej, je súdnym rozhodnutím v zmysle článku 25 Bruselského dohovoru.

O tretej a štvrtej otázke

- 53 Treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba posúdiť spoločne, sa vnútroštátny súd pýta, či rozhodnutie o vytvorení fondu obmedzujúceho zodpovednosť môže byť predmetom zamietnutia uznania v inom zmluvnom štáte podľa článku 27 bodu 2 Bruselského dohovoru v prípade, ak úkon, ktorým sa začína konanie nebol doručený dotknutému veriteľovi, vrátane prípadu, ak veriteľ proti tomuto rozhodnutiu podal opravný prostriedok a namietal právomoc súdu, ktorý ho vydal, avšak bez toho, aby namietal, že mu nebol úkon, ktorým sa konanie začína.
- 54 Z tohto pohľadu treba pripomenúť, že článok 27 dohovoru uvádza podmienky, za ktorých možno uznať v zmluvnom štáte rozhodnutia vydané v inom zmluvnom štáte. Podľa bodu 2 uvedeného článku uznanie sa musí zamietnuť „ak úkon, ktorým sa konanie začína alebo rovnocenný úkon nebol oznámený alebo doručený neprítomnému žalovanému riadne a včas, aby sa mohol brániť“. *[neoficiálny preklad]*
- 55 Podľa ustálenej judikatúry účelom tohto ustanovenia je zabezpečiť, aby rozhodnutie nebolo podľa dohovoru uznané alebo vykonané, ak žalovaný nemal možnosť sa brániť pred súdom, ktorý rozhodnutie vydal (rozsudok zo 16. júna 1981, Klomps, 166/80, Zb. s. 1593, bod 9; z 21. apríla 1993, Sonntag, C-172/91, Zb. s. I-1963, bod 38, a Hengst Import, už citovaný, bod 17).
- 56 Z toho vyplýva, že neuznanie rozhodnutia z dôvodov uvedených v článku 27 bode 2 Bruselského dohovoru je možné len vtedy, ak sa žalovaný nezúčastnil konania vo veci samej. Na toto ustanovenie sa však žalovaný nemôže odvolávať, pokiaľ sa dostavil na súd alebo bol prinajmenšom oboznámený so skutočnosťami sporu a podnikol opatrenia na svoju obranu (rozsudok Sonntag, už citovaný, bod 39).

- 57 V súvislosti s tým treba uviesť, že Mærsk sa nikdy nedostavil na súd v konaní o vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť. Nepochybne však podal opravný prostriedok proti uzneseniu z 27. mája 1987. Ako však uviedol generálny advokát v bode 60 svojich návrhov, takýto opravný prostriedok namietajúci iba právomoc súdu, ktorý vydal toto uznesenie, sa nemôže rovnať dostaveniu sa žalovaného na súd v konaní, ktorého cieľom bolo obmedziť zodpovednosť vlastníkov lodí na určitú výšku. Je teda na mieste považovať žalovaného za neprítomného v zmysle článku 27 bodu 2 dohovoru.
- 58 Za týchto podmienok v súlade s týmto posledným ustanovením, aby bolo možné uznesenie o vytvorení fondu obmedzujúceho zodpovednosť uznať podľa Bruselského dohovoru, musel by byť úkon, ktorým sa konanie začína Mærsk riadne a včas doručený.
- 59 Z tohto pohľadu je potrebné prihliadnuť na osobitosti konania o vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť podľa holandského práva, v rámci ktorého je najprv na záver jednostranného nesporného konania súdom predbežne vydané uznesenie stanovujúce predbežne hranicu zodpovednosti, ktoré je následne predmetom sporového konania, ako to už bolo uvedené v bode 50 tohto rozsudku. Takéto uznesenie sa musí považovať za akt rovnocenný s úkonom, ktorým sa konanie začína v zmysle článku 27 bodu 2 uvedeného dohovoru.
- 60 Zo spisu vyplýva na jednej strane, že likvidátor škôd určený Arrondissements-rechtbank Groningen informoval Mærsk doporučeným listom z 1. februára 1988 o obsahu uznesenia z 27. mája 1987 a na druhej strane, že podľa údajov poskytnutých holandskou vládou takéto doručenie je riadne z pohľadu holandského práva a Dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach, podpísaného v Haagu 15. novembra 1965,

ktorý zaväzoval Holandské kráľovstvo a Dánske kráľovstvo v čase skutočností podstatných pre rozhodovanie vo veci samej.

- 61 Je na sudcovi dotknutého štátu, v ktorom sa žiada o uznanie rozhodnutia, aby posúdil, či toto doručenie bolo uskutočnené riadne a včas na to, aby sa žalovaný mohol účinne pripraviť na svoju obhajobu, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu (rozsudok Klomps, už citovaný, bod 20, ako aj rozsudok z 11. júna 1985, Debaecker a Plouvier, 49/84, Zb. s. 1779, bod 31).
- 62 S ohľadom na to, čo bolo uvedené treba na tretiu a štvrtú otázku odpovedať tak, že uznanie rozhodnutia o vytvorení fondu obmedzujúceho zodpovednosť nemôže byť v inom zmluvnom štáte zamietnuté na základe článku 27 bodu 2 uvedeného dohovoru, ak úkon, ktorým sa začína konanie nebol doručený dotknutému veriteľovi, a aj keď tento podal proti nemu opravný prostriedok, namietajúci právomoc súdu, ktorý ho vydal, pod podmienkou, že toto rozhodnutie bolo riadne a včas oznámené alebo doručené žalovanému.

O trovách

- 63 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

- 1) Návrh na začatie konania podaný na súde zmluvného štátu vlastníkom lode smerujúci k vytvoreniu fondu obmedzujúceho zodpovednosť a označujúci prípadného poškodeného na jednej strane a žaloba o náhradu škody podaná na súde iného zmluvného štátu týmto poškodeným proti vlastníkovi lode na druhej strane nepredstavujú prekážku začatého konania v zmysle článku 21 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, zmeneného a doplneného Zmluvou z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska.
- 2) Rozhodnutie nariaďujúce vytvorenie fondu obmedzujúceho zodpovednosť, aké bolo vydané vo veci samej, je súdnym rozhodnutím v zmysle článku 25 tohto dohovoru.
- 3) Uznanie rozhodnutia o vytvorení fondu obmedzujúceho zodpovednosť nemôže byť v inom zmluvnom štáte zamietnuté na základe článku 27 bodu 2 uvedeného dohovoru, ak úkon, ktorým sa začína konanie nebol doručený dotknutému veriteľovi, a aj keď tento podal proti nemu opravný prostriedok, namietajúc právomoc súdu, ktorý ho vydal, pod podmienkou, že toto rozhodnutie bolo riadne a včas oznámené alebo doručené žalovanému.

Podpisy